

รายงานการวิจัย
เรื่อง

ปัจจัยทางภูมิรัฐศาสตร์และการเปลี่ยนแปลงในเวทีการเมืองโลกที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม
ของประเทศไทย ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990

The Geopolitics Factor and Changing in Global Politics that have an impact on the political, economy,
and society of Thailand since the 1990s

โดย

รองศาสตราจารย์ธโรธร ตู่ทองคำ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยวิชาการ

ประจำปี 2559

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ก

ชื่อเรื่อง	ปัจจัยทางภูมิรัฐศาสตร์และการเปลี่ยนแปลงในเวทีการเมืองโลกที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ของประเทศไทย ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990
ชื่อผู้วิจัย	รองศาสตราจารย์ธโรธร ตู่ทองคำ
ปีที่แล้วเสร็จ	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องปัจจัยทางภูมิรัฐศาสตร์และการเปลี่ยนแปลงในเวทีการเมืองโลกที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ของประเทศไทย ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) บริบทที่มีต่อปัจจัยทางภูมิรัฐศาสตร์และการเปลี่ยนแปลงในเวทีการเมืองโลกที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ของประเทศไทย ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 (2) เนื้อหาสาระที่มีต่อปัจจัยทางภูมิรัฐศาสตร์และการเปลี่ยนแปลงในเวทีการเมืองโลกที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ของประเทศไทย ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 (3) ผลกระทบของปัจจัยทางภูมิรัฐศาสตร์และการเปลี่ยนแปลงในเวทีการเมืองโลกที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ของประเทศไทย ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพจากการวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นักวิชาการและข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จำนวน 12 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) บริบทที่มีต่อปัจจัยทางภูมิรัฐศาสตร์และการเปลี่ยนแปลงในเวทีการเมืองโลกที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ของประเทศไทย ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 แบ่งเป็น บริบทภายนอก ประกอบด้วย การสิ้นสุดของความขัดแย้งด้านอุดมการณ์นำไปสู่การเพิ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของรัฐที่เพิ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกัน การถือกำเนิดของประชาคมอาเซียนนำไปสู่ความร่วมมือที่ลุ่มลึก ความร่วมมือกับกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจระดับอนุภูมิภาคก่อให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ที่ห่างไกล และบริบทภายใน ประกอบด้วย ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่ขาดเสถียรภาพ เศรษฐกิจที่มีปัญหาจากการติดกับดักรายได้ปานกลางและการกระจายรายได้ และสังคมที่มีปัญหาทางสังคมอย่างกว้างขวาง ในประเทศไทย (2) เนื้อหาสาระของปัจจัยทางภูมิรัฐศาสตร์และการเปลี่ยนแปลงในเวทีการเมืองโลกที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ของประเทศไทย ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 แบ่งเป็น (1) ขนาดของรัฐที่มีขนาดใหญ่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (2) ที่ตั้งของรัฐที่มีทำเลที่ดี (3) พื้นที่ อาณาเขต และพรมแดนของรัฐ ที่ลดความสำคัญจากความขัดแย้งทางการเมืองเพราะเน้นความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (4) รูปร่างของรัฐที่ไม่กระทบที่ตรัดในอดีตแต่กลับเป็นประโยชน์ในปัจจุบัน (5) ลักษณะภูมิประเทศที่มีความหลากหลายก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และ (6) ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นปัญหาความมั่นคงด้านพลังงาน (3) ผลกระทบของปัจจัยทางภูมิรัฐศาสตร์และการเปลี่ยนแปลงในเวทีการเมืองโลกที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ของประเทศไทย ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 แบ่งเป็น (1) ผลกระทบทางการเมือง ทำให้รัฐบาลต้องกำหนดนโยบายสาธารณะด้วยการนำปัจจัยทางภูมิรัฐศาสตร์มากำหนดผลประโยชน์แห่งชาติ (2) ผลกระทบทางเศรษฐกิจ จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จากการพัฒนา การค้า และการลงทุน ที่สำคัญ คือ การกำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษ การค้าชายแดน การลงทุนตามแนวชายแดนและประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาการคมนาคม (3) ผลกระทบทางสังคม ที่สำคัญ จากความเปลี่ยนแปลงที่เป็นการเติบโตของเมือง การเคลื่อนย้ายถิ่น และการอพยพของแรงงานต่างด้าว

คำสำคัญ ภูมิรัฐศาสตร์ ประเทศไทย เศรษฐกิจ ทศวรรษที่ 1990 การเมืองโลก

Title: The Geopolitics Factor and Changing in Global Politics that have an impact on the political, economy, and society of Thailand since the 1990s.

Researcher: Associate Professor Thasothorn Tootongkam

Year: 2019

Abstract

The research on “The Geopolitics Factors and Changes in Global Politics that have had an impact on the political, economy, and society of Thailand since the 1990s” aims to study (1) the context of geopolitical factors and changes in global politics that have an impact on the political, economic, and society of Thailand since 1990s', 2) the content of geopolitical factors and changes in global politics that have an impact on the political, economic, and society of Thailand since 1990s', and (3) impact of geopolitical factors and changes in global politics that have had an impact on the politics, economy, and society of Thailand since 1990s.

This research is a qualitative research based on documentary research and interviews with key informants, those who have a better understanding of the geopolitics factors and changes in global politics that have had an impact on the politics, economy, and society of Thailand since the 1990s. The key informants are academics and civil servants whose work is related to of this research. The data were descriptively analyzed.

The research found that (1) the external and internal context of geopolitical factors and changes in global politics that have had an impact on the political, economic, and society of Thailand since 1990s. The external contexts consist of ending the ideological conflict, change of state, the birth of the ASEAN community, and cooperation with Sub-regional Economic Cooperation, the internal context consist of political instability, economic trap and social problem in Thailand, (2) the content of geopolitical factors and changes in global politics that have had an impact on the political, economic, and society of Thailand since 1990s is divided into 1) the size of the state, 2) the location of the state, 3) the territory and boundaries of the state, 4) shape of state, 5) topography, and 6) natural resources that produce good and bad result for Thailand, (3) the impact of geopolitical factors and changes in global politics that have had an impact on the political, economic, and society of Thailand since 1990s consist of 1) political impact: causing the government to formulate public policy by using geopolitical factors to determine national interests, 2) economic impact: resulting in economic growth, development of trade and investment, and most importantly, the determination of special economic zones, border trade, investment along the border and neighboring countries, transportation development, and 3) the significant social impacts of change were the growth of the city and the migration of foreign workers

Keywords: geopolitics, Thailand, economy, 1990 Decade, global politics